

Szerkesztési Iroda:

Nagybcskerek.

Zapolya-utca 1. sz. szám.

Hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zapolya-utca 1.
Hová a hirdetés, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendő.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Nagybcskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 244. szám.

Hirdetési árak:
 Egész évre ———— 24 kor.
 Félévre ———— 12 .
 Negyedévre ———— 6 .
 Egy hónap ———— 2 .
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
 minden nap délután 5 órakor.

Kedd, október 26.

Közegészségügyünk reformálása.

Nagybcskerek, október 26.

Minden nemzetnek féltett kincse a közegészség, mert ebben rejlik a nemzeti erő, hatalom jövő záloga. De míg a kultúr-nemzetek e téren vagyonosodásuk arányában sokat áldozhattak s áldoznak folytonosan, addig Magyarországon az ádáz közjogi harcok, a politikai villongások felémésztették a nemzet energiáját. Csak ritkán ért rá ezzel foglalkozni s bizonyosan az elszegényedés is hátráltatta, illetőleg megbénította a kormányok erre vonatkozó jó hajlandóságuk érvényesítését.

Magyarország pedig a kultúr-nemzetek közé tartozik már ma, megmutatta erre való érettségét a mostanában Budapesten lezajlott nemzetközi orvoskongresszuson is. Tudós tanáraink versenyeztek szaktudományukkal a külföld hírneves tudósaival s tudományos intézetünk kivívták a művelt külföld objektív elismerését. De tovább kell haladnunk, mert még messze vagyunk a céltól.

Ma Budapest — fő és székváros — Magyarországon a legegészségesebb város. Mi volt ez még csak 15—20 évvel ezelőtt is.

Midőn a kaposztásmezei remek vízmű funkcionálni kezdett, megszűntek a tifusz járványok, melyek azelőtt, főleg a VI. és VII. kerületekben, nagyban grasszáltak.

A többi járványos betegségek is csak sporadikusan mutatkoznak, mert most szűrt tiszta vizet isznak. A tulzsufaltságot szigorú rendszabályok keresztülvitelével megszüntették. Az én szerény személyem is szerepelt akkortájt, midőn egy mérnök és tollnok kíséretében házról-házra jártunk, főleg a gyanús helyeken, sokszor éjjel is rendőr kíséretében, hogy a tulzsufaltságu lakásokból a lakókat kitelepítsük, sokszor erőszak alkalmazásával is az egészségtelen, nedves lakásokat lakhatatlannak nyilvánítva, bezárattuk. A kitűnő kötelező desinfectio, az izolálás mind az idevágó s nemcsak

papíron levő óvintézkedések pontos keresztülvitele megteremtette jó gyümölcsseit.

A halálozási arány Budapest fő- és székvárosban 30-ról 22 pro mille súlydlt le.

Ez évenként körülbelül 5—6 ezer élet megmentését jelenti a régi viszonyokkal szemben.

De míg a központban ily kitűnőek az egészségi viszonyok, addig a szélső periferiákon, a szegény nemzetiség lakta vidéken elszomorító képet nyújt.

A gyermekhalálozás óriási! A falvakon legtöbbször akkor viszik az orvoshoz a beteg gyermeket, midőn az utolsó perceit éli, hogy meg ne legyenek büntetve.

A köztisztaság nagyon alacsony nívón van. A szegény pór népek sok helyen együtt van a barmaival, rosszul táplálkozik. Télen az ablakokat, ajtókat, sőt azok nyílásait rongyokkal betömi, hogy valahogy kis friss levegő be ne szűrődjék. Az értelmi fok e legalsóbb rétegű népnél igen alacsony, hozzájuk még nem jutott el a civilizáció felvilágosító faklyája.

Nem kell ezeknek orvos, patika, hanem a helyett nagyban virágzik a babona, a kuruzslás; a ráolvasással való gyógyítás! E népet nevelni kell, itt a tanítóknak, népnevelőknek igen szép szerep jut. Népszerű felolvasások tartása, egészségügyi népies füzetek ingyen osztogatása; orvosi körök betöltése volna helyén elsősorban.

Az orvosnak itt uttörőnek kellene lenni, valóságos kultúrmissziót kellene teljesítenie. Igen, de orvos ott meg nem élhet s így magas dotációval, helyi és személyi pótlékkal kellene orvosot alkalmazni. Erre az 1908. törv. XXVIII. t.-c. megadja a módot, de sajnos, hogy a lakáskérdés, fuvar, látogatási díjak még a mai nap sem nyertek elintéztést. A nyugdíjkérdés pedig a közel jövőben még nem is tárgyalható a politikai viszonyok miatt.

Pedig mindez szükséges volna; közegészségügyünk szomorú helyzete parancsolólag követeli az orvosok jobb dotációját.

A tudóvész rengeteg sok embert dönt a korai sírba; évenként 450.000 megbetegedéssel, 170.000 halálozással szerepel a statisztikában.

Rochard egy francia ember értékét matematikailag számítva 1907 frankra becsüli, ha egy magyar ember értékét 1000 koronával számítjuk is, évenként a veszteség nemzetgazdasági szempontból pénzértékben több millióra rug.

A halálozás legnagyobb konglomeratúmat

a nagymérvű gyermekhalálozás képezi. A ragályos betegségek halomszáma szedik áldozatait. Mily sokat lehetne tenni ennek a korlátozására, ha az irányadó tényezőknél meg volna a jó akarat és nem hiányozna a minden dolog mozgatója: a pénz.

Ha a statisztikát figyelemmel kísérjük, akkor arra a szomorú eredményre jutunk, hogy minden évben csökken a születések száma, ezzel szemben pedig a halálozás növekvőben van. Végeredményében ez a nemzet lassu, de biztos pusztulását jelenti.

Míg Angliában az összhálozás csak 18,5 pro mille, nálunk már 28 pro mille — csak Oroszország van mögöttünk.

Angliában egy millió lakosra csak 1358 tuberkulotikus halálozás esik, nálunk e szám sokkal nagyobb: ugyanis 3484 tesz ki!

Tekintetbe kell vennünk az évről-évre nagy méretű kivándorlást, kétségbe kell esnünk nemzetünk jövője felett.

Ezeknek szanálására legjobb volna egy egészségügyi miniszterium felállítása és ezzel kapcsolatban a közegészségügy államosítása!

Mindenesetre tenni kell valamit, mert itt a bus hazafüni sőhaj nem segít a bajon.

Gróf Andrássy Gyula kivette részét a cselekvésből. Az 1908. törvény XXXVIII. törvény-cikk alkotásával maradandó nevet szerzett magának s ha helyén maradhat, mint belügyminiszter, a közegészség terén még sok fontos, egész századokra ható s hatásában jelenleg át sem tekinthető egészségügyi törvényt szerezne. De miután 1876. óta nem történt valami különös alkotás, — kivéve a gyermekmenhelyek és bölcsődék szervezése, mely Széll Kálmán nevéhez fűződik, — erről máskor részletesebben — valóban dicsőítőenünk kell elsősorban a kör- és közs. orvosoknak, de az egész nemzetnek is a jeles, subtilis nemességgel és kitartó energiával bíró államférfit, hogy a fenti törvényt megalkotta, s hogy az orvosi országos nyugdíj ügyet kötelezőleg törvénybe iktatta.

Hisz egész más az, ha egy anyagi gondokkal sújtott orvosi kar örökös az emberek élete s egészsége fellett, ambíció nélkül, elkieseredve, sőt kétségbeesve a jelene és jövője felett. mintha ezt egy lelkes orvosi gárda teszi, anyagi és erkölcsi függetlenséggel, a tudomány mai nivóján állva, sőt folytonosan haladva, életet öntve a holt betűkbe, melyek az egészségügyi törvényeinket s rendeleteinket alkotják.

Azért alkalmas ez a törvény, mert a jó közegészségügy az orvosok jobb dotációjával

A „TORONTÁL” tárcája.

Helén.

Néhány fa unatkozott a villa körül, melyben Margésné maig megölte az unalom. A szép asszony ásitott; zenés és rózsás ásitás volt ez, tele friss foggal, melyek együttvéve varázst és undort fejeztek ki.

E banális tengeri szemhatárral szemben, hol a férje számúve tartotta, a fiatal nő a májusi bálokra gondolt, melyeket a Varenne-utcai főúri palotákban évenként adni szoktak, japán lámpák és a párisi csillagok alatt.

Itt találkozott először Glaizines Jacqueskal, a huszonkilenc éves zeneszerzővel, kinek akkor adtak először a „Sforza Katalin” című darabját, egy bámulatos lírai, viharos és gyöngéd drámát, mely csak úgy tűndökölt a diadaloktól és a meztelenségektől.

Mikor Valprionde bárónő, a háziasszony bemutatta őket egymásnak, erősen megnézték egymást, a sudár fehér arcú asszonyka s a barna, nyulánk, szenvedélyes maestro. Egy matróna — azok közül, kik gyönyörrel lesik a keletkező lírtéket — a legyezője mögül figyelte meg őket, amint a kertü ünnepélyen egy mellék fásorba kanyarodtak be.

Margés kissé későn lépett a diplomáciai pályára s abban az időben tanácsos volt a konstantinápolyi nagykövetségen.

Az esthómályban gyorsan ment az ismeretség. Es Margésné egy óra alatt már azon a ponton volt, hogy megtagadjon egy csókot — a másodikat, — miután az első meglepetés volt, a többiek pedig visszaadta. Jacques szuverén varázssal tudott játszani a szavakkal és a nők

kel. Margésné körülhálózva, meghódítva érezte magát, mint akkor este, mikor a „Sforza Katalin”-nak tapsolt a színházban.

Ejféltájban elkabultan távozott a bárónő kertjéből, fülében csengették az édes szavak s a cuppanós csókok; elvesztette a bálon az ő kis párisi női szívét, azt a törékeny parányi jószágot.

Nem értette zavarát, a rendes kerékvágásból való teljes kikökenését, miután minden megérőltetés nélkül két évig hű maradt a férjéhez a békák kikerülhetlen özöne mellett is. De ha szerelmes az ember, hasztalan okokat keresni: fogadni kell a zerelemet tele szívvel s átengedni magát a forgatagoknak.

Margés, ki zord ember volt s egész lélekkel szerepet akart játszani a diplomáciában, Párisban hagyta a nejét, hogy örököljék gazdag nagynénje, Bois-Moutiersné fölött, ki egy év óta készülődött a halálra anélkül, hogy rá birta volna szánni magát.

Margés minden haszontalan sajnálkozás nélkül viselte a szükséges válást. Két szenvedélye mentette meg az unalomtól és a kalandoktól: a hegedű és a pisztoly. A diplomáciai tesületben, hol félték rossz természetétől, ily módon a bizarr egyéniség legendájával vette magát körül. A rossz nyelvek azt mondták róla, hogy egészen helyén van a félhold birodalmában, amivel azt akarták kifejezni, hogy holdkóros. Margés azonban hagyta őket beszélni és reménykedett a nagynéni millióira.

Ezeket a milliókat a neje is várta, de nem mohón; okosabb dologgal töltötte az idejét. Bois-Moutiersné viszont jónak találta tempörizálni. Vénül a Lille-utcai palotájában a redőivel és a relikviáival, mahagóni butoraival és daguerrotípe fényképeivel, melyek huszonöt éves korában mutaták be szép tojásdad arcával, la-

pos hajdiszével s nem minden kacérság nélkül hasonlítva Eugénia császárnéra, kinek a báljain gyakran megfordult a Tuilériákban.

Mióta Glaizines két lépésre a boulognei erdőből, az arisztokrata csöndben, lakást bérelt, a nagynéne elragadtatva fogadta minden reggel a Margésné látogatását. A fiatal nő hallgatta a matróna csevegését, kérte őt, hogy vigyázzon magára, nyugtalankodott minden legesekélyebb rosszullete miatt s elzékenyülve kötötte lelkére a cselédségnek és az ápolónőnek, hogy csak vigyázzanak rá. Bár látta, hogy a szegény öreg asszony már a végét járja.

Glaizines ez időtáiban fejezte utolsó és legpompásabb melódiáját, „He én-t”. Ez a cím a barátai keresztneve volt. Helén, melyet még nem koplattak el az utcai kintornák, a boldog kéj dala volt, mely tágra nyitotta a nők szeméit.

Az összes szalonokban titkolt örömmel éldele Margésné ez új zene bűvös varázsát, melynek a szerzőn kívül egyedül ő ismerte az inspirációját és a felajánlását s melyben a napi ölekezések ritmusa mintegy megistenítve látszott.

Egy este, amint a Glaizines karjaiból kibontakozott, haza tértekor otthon találta a férjét.

— Mi történt? kérdezte kissé meg-hökkenneve.

— Semmi . . . én, mondta, szabadságon vagyok.

— Minő meglepetés! Meg sem csókoloz?

— Igen. És a nagynéném?

— Hajj! Pompásan érz magát!

— Tőle jössz?

— Igen.

— Én is különben. Meghalt.

Az ebéd hideg volt, az éj elkülönzött. Bois-Moutiersné nagy pompával eltemették. A

szoros összeköttetésben van. E kettőt elválasztani egymástól nagy politikai hiba lett volna.

De mint e cikkemben említém, sok még a tennivaló ezen a téren, s hogy csak közeledjünk is a kulturnemzeteknek e téren való nagyméretű haladásához, saját jól felfogott érdekünkben örizzünk, illetőleg ápolunk kell nemzetünk ezredéves törzsfaját. Ha ezt viharok nem döntötték le, pedig elég villámokat szórt belé a sok vészhozó felhő, ha ezt az árulás s önkény szele meg nem ingathatta, apró férgék millióitól hulljon a porba!

Ezek ráják lassan, de biztosan életgyökereket, melynek hatása a hervadás, korhadás s végeredményén a fokozatos elpusztulás!

Közegészségügyünk egész komplexumát javítani kell s erre nézve az országos orvosszövetség most csinál egy memorandumot, melyet a kormányhoz fog benyújtani s alapos a remény, mert közegészségi állapotaink siralmasága készlet erre, hogy a kormány, mihelyt csak lehet, hozzáfog ezen életbevágó nagy törvény alkotásához. Ezzel a modern Magyarország oly alapjait fogja megvetni, mely az idők végtelenségéig fogja biztosítani e nemzet életét, mert az egészség erő s az erő hatalom!

Dr. Kolozs Mihály,
th. járásorvos.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órástól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt 12 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva. (903)

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 óráig este 10-ig.

Oktober 31. Ipar- és kereskedelmi bank r.-t. alakuló gyűlése
November 8. A közg. biz. ülése.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásgimnáziumának október havi előadásai a következő napokon lesznek:

Oktober 26: 8-9-ig gazd. vegyt., 9-10-ig műv. tört.
Oktober 28: 8-9-ig egészségt., 9-10-ig fizika.

— Személyi hír. Botka Béla főispán tegnap este hivatalos ügyekben rövidebb tartózkodásra Budapestre utazott.

— Görög keletiek ünnepe. Görög keleti valásu szerbjeink holnap ünneplik meg szent Paraszkéva napját, mely alkalommal délelőtt 10 órákor mindkét görög keleti templomban ünnepi istentiszteletet tartanak.

— A munkásgimnáziumból. A kulturregyesület munkásgimnáziumában ma este 8-9-ig Perl Mihály felső kereskedelmi iskolai tanár gazdasági vegytani, 9-10-ig pedig Králik László főgimnáziumi tanár művelődéstörténeti előadását folytatja.

gyászszertartás után Margés így szólt a nejehez:

— Látom, hogy ki vagy merülve.

— Minő tréfa!

— Egész komolyan mondom: menekülni kell a hüzsös melegség és a por elől. Az örökösödés formalitásai engemet arra kárhoztatnak, hogy maradjak, a te számodra azonban egy villát választottam egész közel, alig tizenkét órára Páristól: holnap délelőtt utazol a komornáddal.

— De hát mit jelent ez? — kérdezte Margésné aggódva. Ugy látom...

— Kérlek, — szakította félbe a férj, semmi muzsika: nem mindegyiket szeretem.

Margésnének csak annyi ideje maradt, hogy pár sort vessen papírra, melyet a komorna lopva a közeli postaszekrénybe dobott. „Szóktetnek!” írta Helén. És Glaizines, ki megtörni érezte boldogságát e csapás alatt, ezt kérdezte magában:

— Regényt élek-e át vagy álmodom?

Margésné tehát egy hét óta ásitozik az egyhangu tenger láttára. Egyedül Glaizinesre gondol. Három évi szerelmet, tiszta hű szerelmet adott a férjének; azt hitte, hogy lerótta kötelességét vele szemben. Mind a mellett nyugodt maradt, engedelmeskedett lázadás nélkül. Különb mit is tudhatott a férje? Hiszen Glaizines is, ő is nagyon óvatos volt mindig. Valami névtelen levél kelthetett gyanút benne. Ha bizonyosat tudna, a milyen erőszakos természetű, minden zaj nélkül megölte volna a nejét, vagy a szeretőjét.

Es mégis, hátha csak azért távolította el Helént olyan gyorsan, hogy szabadabban párhajra hívhasa Jacques? Ez a gondolat rémülettel töltötte el Helént. Irt Jacquesnak s leleplezte előtte száműzetésének a helyét. „Légy okos, írta egyebek közt, óvakodjál ide jönni. Nem látok

— Tanácsülés. Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órákor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

— A szabad liceum. A kulturregyesület elnöksége október 28-ikára, csütörtök délután 5 órára a vármegyeház alispáni kistermébe értekezletet hívott össze az ideai szabad liceumi előadások megbeszélése ügyében.

— Áthelyezés. A szeged máv. tüzeltvezetőség Mihályffy Ferenc nagybecskereki vasuti pénztárnokot szolgálati érdekből állomásfőnöki minőségben Nagybecskerekre Porta-Orientálisba helyezte át.

— Az iparos továbbképző tanfolyamból. Az iparos továbbképző tanfolyam folyó évi november hó 2-án kezdi meg rendes előadásait az állami népiskola földszinti termeiben. Ugyanitt folynak már a beiratások este 6-tól 7-ig. Tandíj nincs. Tanszereket a tanfolyam látogatói ingyen kapnak.

— Jegyzők gyűlése. Ötvenkét vármegye 299 küldöttjének jelenlétében, vasárnap tartotta Budapest a Magyarországi Községi és Körjegyzők Országos Központi Egylete ezidei rendes közgyűlését. A közgyűlésen Uzsaky Bálint elnök előterjesztette évi jelentését. A jelentés elsősorban a törvényhozásnak a múlt évi közgyűlés óta szentesített alkotásai közül sorolja föl azokat, amelyek a községeket és az ország jegyzői karát érdeklik. Ezek között a legfontosabb alkotásnak az adóreformot mondja a jelentés és megállapítja, hogy annak a községi háztartásokra vonatkozó káros hatását illetően a jegyzői kar aggodalmait nem szüntette meg. A miniszterelnök megígérte, hogy az adóreformot a községi háztartások rendezése nyomon követi. Az adóreform január elsején már életbe lép, a községi háztartások rendezési munkája felé azonban még egyetlen lépést sem tett a kormány. A jelentés ezután megállapítja, hogy a nyugdíjügy rendezése kérdésében a belügyminiszterium már befejezte az adatgyűjtést, sőt már az adatok földolgozása is annyira haladt, hogy a kormány tervezete legközelebb remélhetően elkészül. Az egyesület közbenjárására a belügyminiszterium tárgyalásokba bocsátkozott az igazságügyminiszteriummal a jegyzők magánmunkálatai ügyének rendezése és az ezen a téren fennálló zavaros fölfogások és nézeteltérések eloszlata érdekében. Ugyancsak az egyesület sürgetésére a belügyminiszterium a jegyzők szabadságügye rendezésére megfelelő szabályrendelet tervezet készítését határozta el. Az elnök jelentéséről hosszabb vita indult meg. Tóth József határozati javaslatot terjesztett elő végül, amely szerint, ha a segédjegyzők érdekében szerkesztett memorandumban felsorolt sérelmek a politikai viszonyok jobbra fordulásával törvényhozási uton azonnal nem rendeztetnek s azonnal novelláris uton nem rendezik a jegyzők s segédjegyzők státusát is, az egyesület a községi közigazgatási téren okvetlenül elkövetkező zavarokért az erkölcsi felelősséget nem vállalhatja. A határozati javaslatot a közgyűlés nagy lelkesedéssel egyhangulag elfogadta, majd Benkő Albert szolnokvármegyei alispán

senkit a villa körül, mégis úgy érzem, hogy szemmel tartanak. Türelem: semmi levél és semmi ostobaság“.

Es a napok multak, az emlékek varázsában vagy a félnék várakozásban.

Egy este hegedűszó tör fel a villához vezető uton. Margésné meglepetten ugrik fel, a kert lombjaitól azonban nem láthat semmit. Pedig ez a „Helén” kurta előjátéka — csókok cuppanása — s a dallam hirtelen felszáll tisztán, ruganyosan, meztelenül, mint a tengerből felbukkanó nő édes hevületben. Az ütemek osonnak, kergetőznek nevetve, önkívületben, besurrannak a nyílt szobába, keringőznek, rezegnek, mint gyöngyök a serlegben, míg Margésné elfojtott lélekzettel, remegő lélekkel elbűvölten megy le a kertbe, mint a mesebeli gyermek a tündérek hívására. Megy. Aki így játszik a szívével, az csak Jacques lehet, bizonyos benne. Milyen szerelmes és isteni hóbort!

— Jacques!

Ah, ime, szabadult rabságából! A boldogság dalol ottan! Megy. A porond harsog a léptei alatt, a galyak simogatják az arcát, az árnyék cirógatva fogja körül, a zene önkívületbe eji.

Helén zavarodottan kérdi:

— Jacques! Jacques, te vagy?

A dallam közeledtére elcsöndesül, hogy mintegy fogadja, hallja őt.

Ime, itt a vasrács-kerítés, itt az ajtó!

— Jacques! édes Jacqntom!

Ekkor a Margés fagyos, gunyoros, metsző hangja felel neki, míg a fiatal nő hangos sikolylyal esik össze.

— Nem a maga Jacquotja, asszonyom. Én akartam meggyőződni róla, helyesen tettem-e, hogy megöltem őt?

Leon Lafarge.

indítványára országos mozgalom megindítását határozták el a segédjegyzői kar érdekében. A közgyűlés az elnök jelentését tudomásul vette és elfogadta a pénztárvezető bizottsági jelentést. A közgyűlés hosszabb vita után elhatározta az alapszabályoknak a választmány ajánlotta módosítását. Vita nélkül elfogadta a különböző jelentéseket. Ezek közül érdekes a politikai napilap alapítására kiküldött bizottság jelentése, amely közli, hogy eddig mindössze csak három-ezer részvényt jegyeztek és így a napilap alapítását újabb, bizonytalan időre el kellett halasztani. Hosszabb vita volt több vármegye jegyzői egyesületének indítványára, hogy a jegyzők a jövőben jegyzőgyakorlatokat ne alkalmassáknak. A választmány javaslatára a közgyűlés kimondta, hogy a jegyző maga fizetett alkalmazottat nem tarthat.

— Halálozás. Fritz Péter, a budapesti kereskedelmi és iparkamara érdemudis titkára, a Ferenc József-rend lovagja, városunk szülőtte f. évi október hó 23-án rövid szenvedés után Budapesten meghalt. Az elhunytban Fritz János „József” központi ellenőr testvératyját gyászolja.

— A nagyikindai polgári iskola. A nagyikindai mezőgazdasági jellegű hetosztályú polgáriskola ügye mint nagyobb hullámokat ver. A vallás- és közoktatásügyi miniszter elutasító végzését a földmívelésügyi miniszter közbenjárására visszavonta és a kérdés újabb tárgyalását rendelte el. Grézio János kir. tanfelügyelő és dr. Bogdán Zsvikó polgármester mindent elkövetnek a terv megvalósítása érdekében. A fővárosi lapok is igen érdemlegesen foglalkoznak a kérdéssel. „Az Ujság” már két ízben, a „Budapesti Hírlap” pedig vasárnapi közgazdasági rovatában foglalkozik nagyobb cikkben a nagyikindai tervvel, a középirtok érdekében nemzeti szükségnek jelzi az iskolát. Az orsz. polgáriskolai egyesület igazgató tanácsa dr. Ságthy Gyula egyetemi rektor, orsz. képviselő elnöklete alatt tegnap foglalkozott a kérdéssel Szenes Adolf tanár előadásában. Az eszmét örömmel fogadták, a maguk részéről is felirnak a miniszterhez az iskola érdekében és ha kell, országos mozgalmat is indítanak. Így nagyon valószínű, hogy vármegyénk területén, Nagyikindán létesül majd az első hetosztályú polgáriskola, amely egyúttal az első középfokú gazdasági intézet is lesz, ami nemcsak vármegyénk területén, hanem egész Alföldünkön hiányt van hivatva pótolni.

— Köszönet. A nagybecskereki „Iskolagyermekbarát”-egylet céljaira Steinitzer Géza bankigazgató ivén befolyt a „Torontáli takaré- és hitelbank” részéről 50 korona, Steinitzer Géza igazgató részéről 10 korona. Az adományokat köszönettel nyugtatja az egyiet elnöksége.

— Országos vásár. Perlasz község előjárósága átiratban értesíti Nagybecskerek város közönségét, hogy ott a legközelebbi országos vásárt f. év november hó 6. és 7-én tartják meg. Az országos vásárra szabályszerűen kiállított járlattal és vézmentes területről mindenféle állat felhajtható.

— A Szent István-Társulat nagy képes naptára az 1910. évre. Most került ki a nyomdából a magyar nép egyik legkedveltebb kalendáriuma: a Szent István-Társulaté. Mint öt év óta minden esztendőben, úgy az idén is elmondhatni róla, hogy ez a legszebb kiállítású, leggazdagabb és legváltozatosabb tartalmu népies kalendáriumunk. Tudnivaló sokféle kérdésben alaposan utbaigazitanak, olvasmányai pedig olyan színvonalon állanak, hogy az egyszerű s az intelligens olvasó egyaránt élvezetet talál bennök. Ugyszólván mindennapos dolgainkban igazitanak el bennünket e mindenkit érdeklő cikkek: Olcsó patika, Első segélynyújtás bal-eseteknél, Minő pályára neveljük gyermekeinket, A italok és fűszerek hamisításának fölismerése, Mikor lesz jó legelőnk, Tudnivalók ügyes-bajos dolgainkban, A végrehajásról szóló új törvény főbb intézkedései, A kártévő rovarok elpusztítása, stb. Az utolsó év hazai és világtörténetével ismerkedünk meg a „Mi történt itthon?” és a „Mi történt a nagyvilágban?” című nagyszabású leírások révén. Ha mindehhez még hozzávesszük a szép költeményeket, a tömegtelen csattanós adomát és tréfát, az elmés fejtörő kérdéseket és egyéb mulattató dolgokat, ha fölemlítjük még a keretbe illő, szép színnyomású első képet s a majdnem minden lapra eső kisebb-nagyobb illusztrációk sokaságát, akkor csak dicsérni és ajánlani tudjuk ezt a szinte páratlan kalendáriumot, a Szent István-Társulat naptárát. Bolti ára 80 fillér, de a Szent István-Társulat pártoló tagjai az évi 2 korona tagsági díj fejében még három más könyvvel egyetemben ezt a naptárt is tagilletményképpen kapják. A naptár minden könyvkereskedésben megszerezhető, valamint megrendelhető a Szent István-Társulatnál is (Budapest, VIII. Szentkirályi utca 28. sz.), hova a pártoló tagságra való jelentkezések — a 2 korona tagdíjnak egyidejű beküldésével — is intézendők.

Színház, irodalom.

Heti műsor.

Kedd, okt. 26: „Cigánybáró.”
Szerda, okt. 27: „Forradalmi nász.” (Színműveltség.)
Csütörtök, okt. 28: „Az elvált asszony.”
Péntek, okt. 29: „A bitoros.”
Szombat, okt. 30: „Buridán számára.” (Vigjátékújdonosság.)

* **Nebántsvirág.** Hervé bájos muzsikájú operettje nem nagy közönséget vonzott a színházba. Félig üres ház előtt játszotta a társulat a darabot egészében meglehetősen gyöngye előadásban, vontatottan, majdnem folytonos akadozás mellett. Az egyes szereplők tették némileg elevenné az előadást: így Haraszt Vilma kedves Denise volt, Polgár józsu Celestin és Remete kacagató Loriot. Jó volt mellettük még Soly mosi, H. Lévai Berta és Gózon.

* **Cigánybáró.** Heller Irén vendégjátéka ma este elmarad s így helyette a Cigánybáró kerül színre Kaposi Józseffel és Ladiszlával a vezető szerepekben.

* **Az utolsó munkáseelőadás.** A kultúregyesület rendezte munkáseelőadások utolsója pénteken, október 29-ikén lesz, amikor „A bitoros” című nagyhatású dráma kerül színre. A jegyeket ezuttal is Knyaskó igazgató fogja szétosztani az előadás napján d. e. 10 órától kezdve.

* **„Jó Pajtás.”** Sebők Zsigmond és Benedek Elek pompás új gyermeklapjának negyedik száma is megjelent már. Igazán elmondhatni, hogy a magyar irodalom színe-java fogott össze, hogy széppé, gazdaggá és hatalmasra tegye ezt a lapot; az új számban is legjelesebb írónk egész sora szólal meg. Endrői Sándor hívja össze a lap élén álló versével a gyermekesreget vidám mulatozásra, kedves beszélgetésre. Mikszáth Kálmán folytatja a Rákóczi-korból vett tárgyu e beszélését. Sebők Zsigmond tovább utaztatja Dörmögő Dömötört, a híres mackót automobilján, ezuttal mint képviselő szerepel a faluban; ugyancsak Sebők Zsigmond befejezi Zrínyi Miklós gyermekkoráról szóló elbeszélését. Benedek Elek folytatja regényét és tréfás kis családi-mesét mond el a gyermekek multságára, Barna Izidor multságos verset ír egy rossz fiu egér-kalandjáról. Tomcsányiné Czukrász Róza falusi történetet mond el. Külön érdekesség Rákosi Szidi, a nagy színművésznek cikke, amelyben bájos dolgokat mond el a gyermekeknek a táncról, finom egyénisége szeretetreméltó varázsát vive bele mondanivalóiba. A lap szépségét Tull Ódön és Márton Ferenc pompás rajzai teszik teljessé. A szerkesztői üzenetekkel és érdekes találmányokkal fejeződik be a gazdag tartalom. A „Jó Pajtás” a Franklin-Társulat kiadásában jelen meg; előfizetési ára egész évre 10 korona, felévre 5 korona, egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad s mutatónyiszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) és minden könyvkereskedés.

TÁVIRATOK

A válság.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai telefonjelentések a válságban való nagyobb mozgalmakról számolnak be. Napok óta alig lehetett valamit hallani a válságról s az a kevés hír is, amely kiszivárgott, inkább csak kombinációkon alapult. A mai hírek szerint Kossuth Ferenc a holnapi minisztertanácson be fogja jelenteni, hogy a függetlenségi vezérferfiakkal folytatott tanácskozások eredménytelenek maradtak. Ugyancsak szólanak a hírek arról is, hogy a néppárt össze akar olvadni a keresztényszocialista párttal, nemkülönben arról is, hogy egyes politikusok szinte bizonyosra veszik már Andrásynak a közeljövőben kormányelnökké való kinevezését. Mai híreink egyébként a következők:

Minisztertanács.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek a Gresham-palotában levő lakásán holnap délelőtt minisztertanács lesz, amelyen részt fog venni ugyyszólván a kormány valamennyi tagja.

A függetlenségi nem engednek.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti táv.) Megbízható politikai forrásból

vett értesülés szerint Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a holnapi minisztertanácson be fogja jelenteni, hogy a kibontakozás ügyében a függetlenségi vezérferfiakkal folytatott tárgyalások nem vezetnek eredményre. A hír szerint ugyanis a függetlenségi párt semmi körülmények között nem akar a hatvanhetesekkel továbbra is együttműködni, amennyiben most is szilárdan ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy a függetlenségi párt, mely a parlamenti többség felett rendelkezik, egyedül vegye át az ország ügyeinek a vezetését.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökben híre jár, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök valószínűleg pénteken este Bécsbe utazik s szombaton délelőtt külön kihallgatásra megy a királyhoz, a kinek előterjesztést tesz a holnapi minisztertanács eredményéről.

A keresztényszocialisták és a néppárt.

Budapest, október 26. (A „Torontál” ered. táv.) Politikai körökben most rendkívül sokat foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a néppárt össze akar olvadni a keresztényszocialistákkal s hír szerint az erre vonatkozó kezdetlépéseket már meg is tették.

Ugyancsak politikai körökben beszélnek, hogy Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a legközelebbi napokban meghívást fog kapni az uralkodóhoz kihallgatásra.

A Neue Freie Presse a h lyzetről.

Budapest, október 26. (A „Torontál” eredeti táv.) A „Neue Freie Presse” budapesti tudósítója írja, hogy míg azelőtt a magyar politikusok és miniszterek folyton sietteték a válságban való döntést, most, a koronatanács után, midőn a kormány végleges felmentése már csak attól függ, vajjon fenntartható-e a koalíció vagy sem cseppet sem tartják sietősnek ennek a kérdésnek az eldöntését. A miniszterek és a pártvezetők Kossuth kivételével legnagyobb részben nincsenek is a fővárosban s a pártok se valami nagyon sietnek a politikai tanácskozásokkal. Ha a tárgyalások tovább is ilyen tempóban haladnak előre, akkor az ex-lex bekövetkezhetik, mielőtt a korona választ kapna szerdán tett kívánságaira. A Presse tudósítója szerint e taktikának a magyarázata csak az lehet, hogy bizonyos eseményeket a kulisszák mögött igyekeznek előkészíteni. Jellemző, hogy a Justh-csoportban nap-nap után emlegetik, hogy sokan ki szándékoznak lépni a függetlenségi pártból s a képviselők egymás között találgatni igyekeznek, hogy körülbelül milyen nagy lesz a kilépők száma. Az emlékeztető koronatanács óta a helyzet felfogása dolgában nagy változás történt a függetlenségi pártban, ahol most már tisztában vannak azzal, hogy ő felvége semmi körülmények között nem fog hozzájárulni az önálló bankhoz, ennek következtében pedig a tekintélyes számú higgadtabb elem komoly mérlegelés alá veszi, vajjon az országra nézve az adott esetben és körülmények között mi volna helyesebb: ha alkotmányválság elé sodorják-e az országot, vagy pedig, ha a kisebb, de azért fontos gazdasági előnyök elfogadásával a párt programjából egyelőre csak annyit valósítanak meg, amennyi éppen lehetséges. A helyzetről írott tudósítás végül megemlíti még, hogy amennyiben Kossuth elfogadható programot hoz és komoly, hazafias formációban továbbra is a kormányban marad, úgy a függetlenségi képviselők túlnyomó többsége határozott formában fel fog lépni a Justh-csoport ellen. Természetes, — mondja a Presse tudósítója — hogy engedmények nélkül a válság megoldására komolyan gondolni nem lehet.

A cár utja.

Budapest, október 26. (A „Torontál” eredeti táv.) Rómából érkező szűkszavú távirat jelenti, hogy II. Miklós orosz cár tegnap este kíséretével együtt utra kelt, hogy visszatérjen olaszországi látogatásáról.

A bolgár király Szerbiában.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, Ferdinánd bolgár király szerbiai látogatásának a híre általában véve kedvező benyomást tesz a szerb népre, a melyet legfeljebb csak az tompit meg kissé, hogy a bolgár király 1904. óta még nem adta vissza Péter király látogatását, amit azonban szerb diplomáciai körökben nem ítélnék meg túlszigoruan.

Repülőgép a hadseregben.

Budapest, október 26. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből jelentik, egy osztrák aviatikus egy Blériot-szerkezetű repülőgépet ajánlott fel ajándéknak a hadsereg céljaira, a melyet a hadvezetőség el is fogadott. A repülőgép a hír szerint áprilisban fog elkészülni.

Beszámoló.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Nagyváradról jelentik, Szathmáry Kelemen képviselő tegnap ott választói előtt beszámolót mondott, amelyben állást foglalt az önálló bank, illetve annak 1911-re való felállítása mellett.

A szerb állapotok.

Budapest, okt. 26. (A „Torontál” eredeti táv.) Belgrádból érkező jelentések szerint a szkupstina radikális elemei között sikerült az egységet megteremteni. Az ó-radikálisoknak sikerült keresztülvinniük, hogy a belügyi tárca az ő kezükben maradjon. Az ifjuradikálisoknak ehhez való hozzájárulása engedmény útján jött létre, amennyiben az ó-radikálisok az ifjuradikálisoknak átengedték az építésügyi tárcát. A hír megemlíti még, hogy a jelenlegi Pasic-kormányba a volt Velimirovics-kabinetből öt államférfiu lépett be, nevezetesen: Pasic, Milovanovics, Protics, Jovanovics és Prodanovics. Az új hadügyminiszter Marinovics, aki a tisztek között, a hír szerint, nagy tekintélynek és rokonszenvenek örvend.

Merénylet egy japán államférfiu ellen.

Budapest, október 26. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tókióból érkező jelentések hírül adják, hogy Ito márki, a kiváló japán államférfiu ellen gyilkos merényletet követtek el. A merényletről közelebbi részletek hiányoznak.

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 26. (A nagybecskerekii Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	29 64 — —
Buza (áprilisra)	28 10 — —
Rozs (októberre)	19 48 — —
Zab (októberre)	14 88 — —
Tengeri (októberre)	13 62 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

A LEGMAKACSABB KÖHÖGÉS

úgy fiataloknál, mint öregeknél, valamint egyéb mellbántalmak gyorsan megenyhülnek a

Scott-féle csukamájolaj Emulsio

által néhány kevés adag teljes megelégedésére fogja ezt Önnek is bebizonyítani.

A SCOTT-féle EMULSIO

utolérhetetlen hatása alkatrészeinek világhírű tisztaságán és erején alapszik, és a SCOTT-féle tökéletesített eljárás által az a leggyengébb gyomorra nézve is megemészthetővé tétetik.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb. Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill.

Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét (a halászt) kérjük figyelembe venni

5285. tkvi szám. 1909.

956-11

Árverési hirdetmény és feltételek.

A perlaszi kir. járásbíró, mint tkvi hatóság dr. Handler Lázár ügyvéd által képviselt Friedmann Alfréd javára 2611 korona 62 fill. tőke, ennek 1908. évi aug. hó 20-tól járó 6% kamatai és 246 kor. 86 fill. eddigi, 27 kor. 75 fillér jelenlegi s a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881: CLX. t.-c. 114 §. alapján és 156 §-a értelmében Czvejános Jován tomasováczi lakos ellen a Tomasoaváczi község határában fekvő és a tomasováczi 2212. sz. tjkvben felvett:

2. d 55. hrsz. 2. h. I. o. szántó 787 korona kikiáltási árban az árverést elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomasoaváczi községében folyó évi november 4-ik (négy) napjának d. e. 9 órájkor fog megtartatni a következő úgy a tkvi hivatalban, mint Tomasoaváczi községében kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni. A bánatpénzül letett értékpapirokat 30 nap alatt az ingatlan becsárának 10%-át tevő készpénzzel kicserélni, minek elmulasztása a 10. pont jogkövetkezményét vonja maga után. A bánatpénz lefizetésének kötelezettsége alól azonban a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, ha az árverezők sorába akar lépni (az 1884: XXVI. t.-c. illetőleg az osztrák-magyar bank jelzálog hitelosztálya alapszabályainak ezen törvényben becikkelyezett 11. §. f) pontja értelmében) fölmentetik.

4. Vételi bizonyítvány a vevőnek csak a jogerőre emelkedett árverés foganatosításától számított 15 nap elteltével fog kiadatni.

5. Vevő köteles a vételért a következő módon kiegyenlíteni:

a) Az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt, a bírói árfelosztást (sorrendi tárgyalást) be nem várva, köteles a vételár $\frac{1}{3}$ -át közvetlenül a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézeténél (Budapest, Géza-utca 2. sz.) lefizetni; esetleg ugyanakkor az intézettel kölcsönének megtartása és átvállalása iránt megegyezni. Ily megegyezés esetén a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete által kiállítandó nyilatkozattal igazolja a vevő a tkvi hatóságnál, hogy az intézeti kölcsönnek nemcsak részlethátralékait és járulékait kifizette, hanem magát a kölcsön hátralékát is folytatólagos törlesztésre az intézet szabályai értelmében elvállalta. Az intézet által kiállítandó nyilatkozat alapján az abban kitüntetett összeg a vevő javára, vételár tartozásának törlesztésének beszámíttatik.

b) A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete kölcsönének átvállalása esetén tartozik a vevő az árverés jogerőre emelkedésétől számított 6 hónap alatt a vételárnak és 5%-os kamatainak a bánatpénzzel és az intézeti számla összegével ki nem egyenlített hátralékát az antalfalvai kir. adóhivatalnál lefizetni.

c) Ha a vevő a Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete kölcsönét megtartani s folytatólagos törlesztését elvállalni nem kívánja, avagy arra nézve az intézet szabályai értelmében az intézettel ki nem egyezhetett, az árverés jogerőre emelkedésétől számított 3 hónap alatt tartozik a vételár második $\frac{1}{3}$ -át, ugyanazon időtől számított 6 hónap alatt a vételár utolsó $\frac{1}{3}$ -át lefizetni és pedig: a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete követelése erejéig terjedő összeget közvetlenül az intézet pénztáránál, a vételárnak ezen felüli részét pedig az antalfalvai kir. adóhivatalnál.

6. A vevő a vételár után az árverés

napjától számítandó 5%-os kamatot fizet, mely az egész vételárra vonatkozólag az utolsó vételár részlet levonása alkalmával számítandó ki és fizetendő le.

A bánatpénz a vételár teljes kiegyenlítése alkalmával számíttatik be.

7. A vevő tartozik a vételár teljes lefizetéséig a lak- és mindennemű gazdasági épületeket tűzkár ellen valamely hazai intézetnél saját költségén biztosítani s annak megtörténtét az árverés jogerőre emelkedése után legfőbb 15 nap alatt igazolni.

8. A vétel után járó kincstári illetéket a vevő köteles viselni.

9. Amint a vevő az árverési feltételeknek minden részben eleget tett, tulajdonjoga hivatalból fog tkvileg bekebelezettni.

10. Ha a vevő az árverési feltételeknek a kitűzött időben és módon eleget nem tette, bánatpénzét elveszti és az érdekeltek bármelyikének kérelmére ezen jelenlegi feltételek mellett, a vevő kárára és veszélyére újabb árverés fog elrendeltetni.

Perlaszon, 1909. évi július hó 22-ik napján, a kir. járásbíró, mint telekkvi hatóságnál.

Áts.

kir. járásbíró.

Vonatok érkezése és indulása
Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Ervényes 1909 október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mótorocsos) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.
délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Temesvár: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (mótorocsos) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p.
délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Szécsány—Versecz: minden csütörtök és vasárnapon reggel 5 óra 30 perckor.

KECSKEMÉTI
= rózsaburgonya

(legkiválóbb téli burgonya)

kapható

ÖZV. GUTTMANN JAKABNÉ ÉS FIAINAL

Telefon 96. NAGYBECSKEREK. Telefon 96.

Legalább 50 kilogramm vételnél házhoz szállítatik.

955-12

Hirdetmény.

*****

Ajánlok: finom férfi chifon-inge-
ket, gallérokat és kélzőket, nyak-
kendőket, igen szép női chifon-inge-
ket, corsetteket, férfi, női és gyermek-
harisnyákat, vadász-alsóruhákat, kötő-
ket, csipkéket, szalagokat, fátolokat
s mindennemű diszműarukat, melyek-
ből állandóan gazdag raktárt tartok.

Jónász Bertalan

Hunyadi-(fő)-utca.

*****

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK A

„TORONTÁL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

ELADÓ.

Tükrös előszobafal
eladó

Deák Ferenc-utca 7. sz.

595-x 53

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. Húgyhajtó és húgysavoldó Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES**. Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Osteudében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

703-100.89